

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kende Péter ügyvéd (...) által képviselt Zrínyi Miklós Hagyományörző Íjász és Lovas Diáksport Egyesület (felperes címe) kérelmezőnek a Kormos Ágnes szabadalmi ügyvivő (...) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű ellenérdekű felek ellen a Magyar Szabadalmi Hivatal formatervezési mintaoltalom megsemmisítési kérelmet elutasító határozatának megváltoztatása iránt indított ügyében a Fővárosi Bíróság 2010. október 25. napján kelt, 3.Pk.23.194/2010/5. számú végzése ellen az ellenérdekű felek 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja.

Kötelezi az ellenérdekű feleket, hogy a kérelmezőnek 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg 100 000 (Százezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság végzésével megváltoztatta a Magyar Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) megsemmisítési kérelmet elutasító .../13. számú határozatát és a ... lajstromszámú formatervezési mintaoltalmat a keletkezésére visszaható hatállyal megsemmisítette. Kötelezte az ellenérdekű feleket, hogy 15 nap alatt a kérelmezőnek egyetemlegesen fizessenek meg 238 000 forint közigazgatási-, illetve 267 500 forint bírósági eljárási költséget.

Tényállásában megállapította, hogy az ellenérdekű felek a jogosultjai a ... 12-i elsőbbséggel lajstromozott „Díszegyenruha” című formatervezési mintaoltalomnak, ami három mintára - mente, dolmány és süveg - vonatkozik.

A kérelmező 2007. márciusában kért ajánlatot G... B... pécsi szabómestertől Zrínyi-kori díszegyenruha készítésére, amelyre a szabó 2007. április 4-én adott ajánlatot. Az ellenérdekű felek egyesülete is megbízta a szabómestert 2007. április 30-án Zrínyi-kori díszegyenruhák készítésével, a megbízási szerződéshez mellékelve B... M... 1842-ben készített egészalakos Zrínyi festményét. 2007. áprilisában a szigetvári polgármester tájékoztatta az önkormányzat testületét, hogy közölte a két íjász hagyományörző egyesülettel - a kérelmezői és az ellenérdekű felek által képviselt egyesülettel -, hogy csak abban az esetben támogatja ő és a K... T... őket,

ha a díszöltözéküket a Zrínyi-festmény alapján készítik el. Erről a szabómester is tudott, aki a két egyesület számára azonos díszegyenruhákat készített, csak a zsinórozásban alkalmazott egy kis, csak közelebbről észrevehető eltérést. 2007. szeptember 8-án a kérelmezői egyesület tagjai a szabómester által készített díszegyenruhában jelentek meg egy Zrínyi-ünnepségen. Az ellenérdekű felek 2009. június 8-án bitorlási pert kezdeményeztek emiatt a kérelmező ellen.

E tényállás alapján az elsőfokú bíróság nem értetett egyet a Hivatal döntésével, amely az újdonság és egyéni jelleg hiányára alapított megsemmisítési kérelmet elutasította.

Bár alaposnak tartotta a kérelmezőnek azt a kifogását, hogy a hivatali határozat hiányos, de nem látott indokot a határozat hatályon kívül helyezésére azon az alapon, hogy a Hivatal nem oldotta fel G... B... szabómester ellentmondásosnak vélt nyilatkozatát, mert ez a tanú meghallgatásával a bírósági szakban orvosolható volt. Ezért érdemben bírálta el a kérelmet.

Az elsőfokú bíróság a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (Fmtv.) 2. és 3. §-ainak felhívását követően rögzítette, miszerint nem volt vitatott, hogy a kérelmezői egyesület tagjai a 2007. szeptember 8-i Zrínyi-ünnepségen az oltalom tárgyát képező ruhadarabokat viselték. Ennek alapján megállapította, hogy a minták a bejelentés napját megelőzően nyilvánosságra jutottak, és mivel a kérelmezői egyesület tagjai által az ünnepségen viselt ruhadarabok a külső jellegzetességeikben csupán lényegtelen részletekben különböznek a mintától, ezért a tájékozott használóra nem tesznek eltérő összbemutató. Kifejtette, miszerint a mintaoltalom címe ellenére nem egyenruháról van szó, ezért tájékozott használónak a lakosságnak azt a nagy többségét kell tekinteni, akik ismerik a XIX. századi díszmagyar jellegzetességeit.

Ezt követően azt vizsgálta, hogy a 2007. szeptember 8-i nyilvánosságra hozatal az újdonság és az egyéni jelleg tekintetében figyelembe vehető-e. Az Fmtv. 4. § (3) bekezdésének b) pontjában biztosított, a nemzetközi jogalkotásban és gyakorlatban, illetve más iparjogvédelmi területen is ismert, tizenkét hónapos türelmi idő kapcsán azt hangsúlyozta, hogy ez az időkedvezmény akkor illeti meg a bejelentőt, ha a nyilvánosságra jutás a bejelentő vagy jogelődje egyetértésével, cselekvő közreműködésével történt. A jogszabály ezzel kívánja lehetővé tenni, hogy a terméket - amelyben a formatervezési minta megtestesül - a piac próbájának vesse alá a szerzője, mielőtt döntene a lajstromozásról.

Az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a jelen esetben a kérelmezői mente, dolmány és süveg nyilvánosságra jutása független az ellenérdekű felektől, az nem egyetértésükkel és közreműködésükkel valósult meg. Hangsúlyozta, hogy kizárólag a nyilvánosságra jutás közvetlen körülményeit vizsgálta, a minta szerzőségére vonatkozó érveket nem értékelte, mivel okfejtése szerint a kettő között nem áll fenn feltétlenül ok-okozati kapcsolat, a szerző közvetett szerepe pedig magától értetődik, hiszen olyan mintát, amit nem alkottak meg, nem lehet nyilvánosságra hozni. A

minta szerzőségére vonatkozó érvek tehát nem csak azért irrelevánsak, mert annak kérdése megsemmisítési eljárásban nem vizsgálható, hanem azért is, mert önmagukban nem adnak eligazítást a bejelentőnek vagy jogutódjának a minták nyilvánosságra jutásában játszott közvetlen szerepéről.

Ilyen logika mentén haladva az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy az ellenérdekű feleket nem illeti meg a tizenkét hónapos mentesség, az oltalom alatt álló mintáknak a bejelentés napját - ... 12. - megelőző, 2007. szeptember 8-án történt nyilvánosságra jutása miatt a minták nem újak, és nincs egyéni jellegük, ezért azokat meg kellett semmisíteni. Elfoglalt álláspontja folytán a további ellentartásokat nem vizsgálta, mivel az sem vezethetett volna az ellenérdekű felek számára kedvezőbb eredményre.

Az elsőfokú bíróság döntésével szemben az ellenérdekű felek éltek fellebbezéssel, amiben a végzés megváltoztatásával a megváltoztatási kérelem elutasítását és a formatervezési mintaoltalom fenntartását kérték.

Álláspontjuk szerint az ügyben a körülmények megfelelő értékelésével a Hivatal hozott helyes döntést, a bíróság a csatolt dokumentumokat, valamint a tanúmeghallgatás során feltárt nyilatkozatokat figyelmen kívül hagyta. A megállapított tényállást vitatva előadták, hogy a kérelmező kért ugyan 2007. áprilisában a szabótól ajánlatot, de az a mintáktól eltérő ruhákra vonatkozott. Nem volt továbbá bizonyított az az állítás a kérelmező, illetve a tanú részéről, hogy a támogatás feltétele lett volna az azonos ruhák használata, ilyen bejegyzést a testületi ülés jegyzőkönyvei nem tartalmazznak. Hivatkoztak rá, hogy a szabómester az ügyben meghallgatásakor is ellentmondásos nyilatkozatokat tett, és egyértelművé vált az is, hogy G... B... nem állt kényszer alatt akkor, amikor megtette azt a nyilatkozatot, miszerint az ellenérdekű felek szellemi terméke a ruhák kialakítása, valamint utaltak arra, hogy a kérelmező részéről csatolt dokumentumok dátuma nem fedi a valóságot. Kiemelték, hogy a minta formailag és díszítésében új, még a kérelmező által felkért szakértő is azt állapította meg, hogy a lajstromozott minta nem azonos a festményen láthatóval és megállapította, hogy amennyiben egyenruháról beszélünk - és a csoportviselet tekinthető ilyennek - a különbségek felértékelődnek. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a szakértői véleményeket. Rámutattak, miszerint a tanúmeghallgatás is egyértelművé tette, hogy ők a kitanítást részletesen megadták a szabónak, ami szükséges volt ahhoz, hogy a ruhákat elkészíthesse.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú eljárásban nem kerültek tisztázásra a nyilvánosságra kerülés körülményei, nem derült ki, hogy az ki által és kinek a jóváhagyásával történt. Kérték a javukra értékelni, hogy a J/3. szám alatt csatolt fényképpel igazoltan a ruhák elsőként a Sz... G...on lettek az általuk képviselt egyesület által a nagyközönségnek bemutatva, 2007. augusztus 22-26-án. Kifejtették, hogy a kérelmező ezt látva készítette el azt a jogsértő öltözetet, amiben tagjai a 2007. szeptember 8-i ünnepségen megjelentek és ekkor szembesültek az

ellenérdekű felek azzal a ténnyel, hogy a másik egyesület ruhái teljesen azonosak az általuk tervezettel, a szabó és a kérelmező addigi állításai ellenére.

A türelmi időt illetően kifejtették, hogy az megilleti őket, mivel annak szellemében került az első mintadarab bemutatásra részükről 2007. júniusában először a polgármesternek a hivatalban, majd kérésére mások jelenlétében egy étteremben is, a minták első gyakorlatba vétele pedig az augusztusi gazdanapon történt, ahol a több ezres közönség előtt többször is felléptek. Azt is figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, hogy ez a gyakorlatba vétel a bejelentőktől származó tájékoztatás eredménye volt, hiszen a szabó tőlük kapta az instrukciókat és arra is felhívták a figyelmét, hogy a ruhák a jogosultak szellemi terméke, amit szándékukban áll levédetni. Álláspontjuk szerint megvalósul az Fmtv. 12. §-ában foglalt vélelem, mert a 2007. szeptember 8-i nyilvánosságra jutás a jogosultaktól származó kitanítás, tehát cselekvő közreműködés eredményének tekinthető, noha a kérelmező fellépése valóban nem az ellenérdekű felek egyetértésével történt.

Végül kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az Fmtv. 4. § (3) bekezdés a) pontját, holott már a hivatali eljárásban is hivatkoztak arra, hogy a szabó jogsértést valósított meg, amikor a díszegyenruhát mások számára is megvarrta, továbbá csalárd módon járt el az írásbeli dokumentumokat érintően is.

A kérelmező fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú végzés helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira tekintettel. Fenntartotta és összefoglalta az elsőfokú eljárásban már előadott érveit, lényegi álláspontja szerint egy 150 éves festmény leutánczása folytán a minta nem lehet új, egyéni jellegű. Kiemelte, hogy a jogosultak fellebbezésükben maguk erősítik meg, hogy a nyilvánosságra jutás nem az egyetértésükkel történt, a jelen esetben éppen a cselekvő közreműködés hiánya kizárja az Fmtv. 4. § (3) bekezdés b) pontja alkalmazásának a lehetőségét és ezért újdonságrontó valamennyi ... 12. napját, azaz a bejelentést megelőző és nem a jogosultaktól származó tényleges gyakorlatba vétel. Az Fmtv. 4. § (3) bekezdés a) pontjával - a szabó jogsértésével - kapcsolatos fellebbezési hivatkozással szemben kifejtette, hogy azt a Hivatal sem találta megalapozottnak, csak a 4. § (3) bekezdés b) pontja szerinti körülményt, és a jogsértés külön eljárásban megállapításra nem került.

Az ellenkérelemhez csatolt fényképeket, a 2007. július 28-29-én tartott Sz... N... rendezvényről, ahol a kérelmezői egyesület egyik tagja a már elkészült díszruha mintadarabjában jelent meg, valamint a 2007. szeptember 1-i íjászverseny fotóit, amelyen már mind a 9 díszegyenruha szerepelt, ugyanígy egy szeptember 3-án megtartott tanévnyitó fotóit, amelyeknek igazolására tanúk meghallgatását is indítványozta.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállás kellő mélységű feltárásával, a jogszabályok megfelelő alkalmazásával és az eljárási szabályok megsértése nélkül helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a tárgyi formatervezési minta oltalma nem

tartható fenn, megsemmisítést elrendelő döntésével, annak indokaira is kiterjedően a másodfokú bíróság egyetértett.

Az Fmtv. 28. § (1) bekezdésének a) pontja akként rendelkezik, hogy a mintaoltalmat meg kell semmisíteni, ha a mintaoltalom tárgya nem felel meg az 1-10. §-okban meghatározott feltételeknek.

A 2. § (1) bekezdése szerint új a minta, ha azzal azonos minta nem jutott nyilvánosságra az elsőbbség időpontját megelőzően. A (2) bekezdés értelmében a mintákat egymással azonosnak kell tekinteni akkor is, ha külső jellegzetességeik csupán lényegtelen részletekben különböznek.

A 3. § (1) bekezdése alapján a mintának egyéni jellege van, ha az elsőbbség időpontja előtt nyilvánosságra jutott bármely mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbenyomást tesz.

A 4. § (1) bekezdése kimondja, hogy a mintát nyilvánosságra jutottnak kell tekinteni, ha közzététellel, egyéb közlés útján, kiállítással, kereskedelmi forgalomba hozatallal vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált, kivéve, ha ezek az események a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthattak az érintett ágazaton belül az Európai Közösségben működő szakmai körök tudomására. A (2) bekezdés szerint nem eredményezi a minta nyilvánosságra jutását, ha harmadik személy számára titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be a mintát. A (3) bekezdés értelmében az újdonság és az egyéni jelleg megítélésekor nem vehető figyelembe a mintának az elsőbbség időpontját legfeljebb tizenkét hónappal megelőző nyilvánosságra jutása, ha az a bejelentővel vagy jogelődjével szemben elkövetett jogsértés következménye [a) pont]; vagy a bejelentő, a jogelődje vagy -valamelyiküktől származó tájékoztatás vagy valamelyikük cselekménye eredményeképpen - harmadik személy hozta nyilvánosságra a mintát [b) pont].

A fellebbezés alaptalanul kifogásolta, hogy a nyilvánosságra jutás körülményeit kellően nem derítette fel az eljáró bíróság. A nyilvánosságra jutás szempontjából helyesen annak tulajdonított döntő jelentőséget az elsőfokú bíróság, hogy az ellenérdekű feleken kívül más a bejelentést megelőzően megismerhetővé tette-e a mintát. Amennyiben ugyanis megállapítható, hogy először az ellenérdekű felek, tehát az oltalom jogosultjai hozták nyilvánosságra a mintát, akkor az az Fmtv. 4. § (3) bekezdés b) pontja folytán nem tekinthető újdonságrontó körülménynek. Ez a szabály tehát annyiban kedvez a bejelentőnek, hogy tesztelhesse a piacot a lajstromozás előtt, de további előnyt az abszolút elsőbbség nem biztosít számára. Az adott esetben tehát annak volt jelentősége, hogy a kérelmező részéről korábban nyilvánosságra jutott-e a minta. Kétségtelenül megállapítható volt, hogy a ... 12-i bejelentést megelőzően a kérelmezői egyesület tagjai által 2007. szeptember 8-án a nyilvánosság előtt bemutatásra kerültek a mintával lényegében azonos ruhadarabok. Ezt állította a kérelmező, és ezt a tényt sérelmezték az ellenérdekű felek a bitorlási perben, miszerint a kérelmező a formatervezési mintát alkotó ruhadarabokat 2007. szeptember 8-án a gyakorlatban használta, amikor tagjai a Zrínyi-ünnepségen a kifogásolt ruházatot viselték és ez a magatartás mindenben megfelel az Fmtv. 4. §-ának (1) bekezdésében előírt nyilvánosságra jutásnak.

A kifejtettek folytán nem volt jelentősége az ellenérdekű felek azon érvelésének, hogy a kérelmező korábban nem a minta szerinti díszruhára kért ajánlatot vagy, hogy kötődött-e bármilyen feltételhez az egyesületi támogatás biztosítása, illetve, hogy ki jelent meg a polgármester vagy a nyilvánosság előtt korábban a díszruházattal. Miként a szerzőség kérdésének sem volt relevanciája, ugyanis helytállóan érvelt az elsőfokú bíróság azzal, hogy az nem adhat eligazítást a nyilvánosságra jutás körében és e tekintetben a meghallgatott szabómester nyilatkozata vagy a csatolt dokumentumok keletkezésének ideje is közömbös, hiszen a 2007. szeptember 8-i rendezvényen való részvétel nem vitatott tényként a felek részéről egyezően került előadásra.

Ilyen körülmények között vizsgálni kellett, hogy a kérelmező által használt minta alkalmas lehet-e az oltalmat nyert minta újdonságának a lerontására, illetve rendelkezik-e egyéni, egyedi jelleggel, tehát vezethet-e a minta megsemmisítésére. Az ellenérdekű felek maguk állították, hogy a kérelmező tagjai által viselt mente, dolmány, illetve süveg olyan mértékben hasonlatos az oltalomban részesült mintákhoz, hogy a viselt ruhadarabok nem tesznek eltérő összbenyomást a tájékozott használóra, így fennáll a téves asszociáció veszélye. Ezzel összecsengően az elsőfokú bíróság is arra a helytálló megállapításra jutott, hogy az ünnepségen viselt kérelmezői ruházat és a védett ruhadarabok között a külső jellegzetességeket tekintve csupán a lényegtelen részletekben fedezhető fel eltérés, ami nem biztosít kellő elhatárolást az összbenyomás szempontjából a tájékozott használó számára.

Tévesen érvelt a fellebbezés azzal, hogy az elsőfokú bíróság a Zrínyi-képen látható ruhát és a védett mintát hasonlította össze. Az elsőfokú végzés rögzíti, hogy a felek egybehangzó nyilatkozatai, a szabómester tanúvallomása, a minták lajstromkivonatban látható képének és a kérelmezői egyesület díszegyenruhás tagjairól készült fényképek alapján jutott arra az álláspontra, hogy a minta az elsőbbség időpontját megelőzően nyilvánosságra jutott. Ebből egyértelmű, hogy az elsőfokú bíróság nem a festmény és a létrejött ruha egybevetése, hanem az oltalom alatt álló minta és a kérelmezői ruha összehasonlítása alapján döntött. Ezért nem volt jelentősége annak, hogy a szakértő milyen megállapításokat tett a festmény és a ruha elemzése eredményeként, ennek folytán alaptalanul kifogásolta a fellebbezés, hogy az elsőfokú bíróság nem vette a szakértői véleményeket figyelembe.

Mindezek alapján az adott esetben megállapítható, hogy a minta a bejelentés időpontjában nem felelt meg az újdonság és az egyéni jelleg törvényben előírt feltételeinek és ebben a körben szükségtelen volt a további ellentartásokkal való összevetés.

Az Fmtv. 4. § (3) bekezdésében írt türelmi idő, mint kimentési lehetőség alkalmazhatóságát illetően az ellenérdekű felek egyrészt azt nyilatkozták, hogy a díszruhát a kérelmezői egyesület tagjai anélkül viselték, illetve maga a ruházat anélkül készült el, hogy arról ők, mint a minta kitalálói és későbbi bejelentői tudtak

vagy hozzájárulásukat adták volna. Másrészt azzal érveltek, hogy a nyilvánosságra jutás az ő tevőleges közreműködésükkel történt, hiszen a mintát ők találták ki, megelőzően ők látták el utasításokkal és tájékoztatással a szabómestert. A fellebbviteli bíróság az elsőfokú bírósággal egyetértve azt emeli ki, hogy a tevőleges közreműködésnek nem általánosságban kell fennállnia, hanem konkrétan, vagyis eredménnyel erre akkor hivatkozhatnak a jogosultak, ha közvetlenül, a korábbi használóval ténylegesen együttműködve vesznek részt a minta nyilvánosságra jutásának a lehetővé tételében. Az adott esetben ilyen szándékegységről és közös együttműködésről nincs szó, hanem éppen ellenkezőleg az állapítható meg, hogy a kérelmező az ellenérdekű felek akarata ellenére, általuk sértőnek talált módon lépett a díszruhával a nagyközönség elé. Önmagában az a körülmény, hogy ki tekinthető a formatervezési minta szerzőjének ugyanis nem elégséges annak a megállapításához, hogy a szerző részt is vett annak a nyilvánossághoz közvetítésében, hiszen ez a két tevékenység nem áll szükségszerűségi kapcsolatban egymással. Mindezek tükrében az elsőfokú bíróság helyesen értékelte úgy, hogy nem volt helye az Fmtv. 4. § (3) bekezdésének b) pontja alkalmazásának.

A fellebbezés érvelt az Fmtv. 4. § (3) bekezdés a) pontjában megjelölt kimentési okkal is, nevezetesen hivatkozott arra, hogy a korábbi nyilvánosságra jutás a szabó, illetőleg a kérelmező csalárd, jogsértő magatartására vezethető vissza és ezért a jogosultak terhére nem értékelhető. E körben osztható volt a fellebbezési ellenkérelem azon érvelése, hogy megállapított jogsértés hiányában erre alappal a jelen nemperes eljárásban hivatkozni nem lehet.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság nem látott okot az elsőfokú döntés megváltoztatására, ezért az Fmtv. 62. §-án és a Pp. 259. §-án keresztül alkalmazandó Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ennek folytán a Pp 78. §-ának (1) bekezdése és 51. §-ának a) pontja szerint az ellenérdekű felek kötelesek egyetemlegesen megfizetni a kérelmezőnek a fellebbezéssel felmerült költségét, ami a jogi képviselője ügyvédi munkadíját foglalja magában. Ennek megállapításánál a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) és (2) bekezdéseinek alkalmazásával járt el. A fellebbezési ellenkérelemhez csatolt okiratban a kérelmező a másodfokú eljárásra 350 000 forint munkadíjban állapodott meg az őt a fellebbviteli eljárásban képviselő ügyvéddel. A másodfokú bíróság figyelemmel arra, hogy az ügyben nem tartott meghallgatást, továbbá, hogy a kérelmező részéről egy hosszabb és egy rövidebb beadvány került benyújtásra, úgy ítélte meg, hogy a megállapított 100 000 forint áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, ezért a másodfokú eljárási költség ennek megfelelő mérséklését találta indokoltnak.

Budapest, 2011. április 21.

. Lesenyei Terézia s.k.

a tanács elnöke

. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

. Fülöp Györgyi s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági ügyintéző